

Pædagogisk læreplan for LBO Kernehuset, Vestrup Skole 2020

Vestrupvej 15

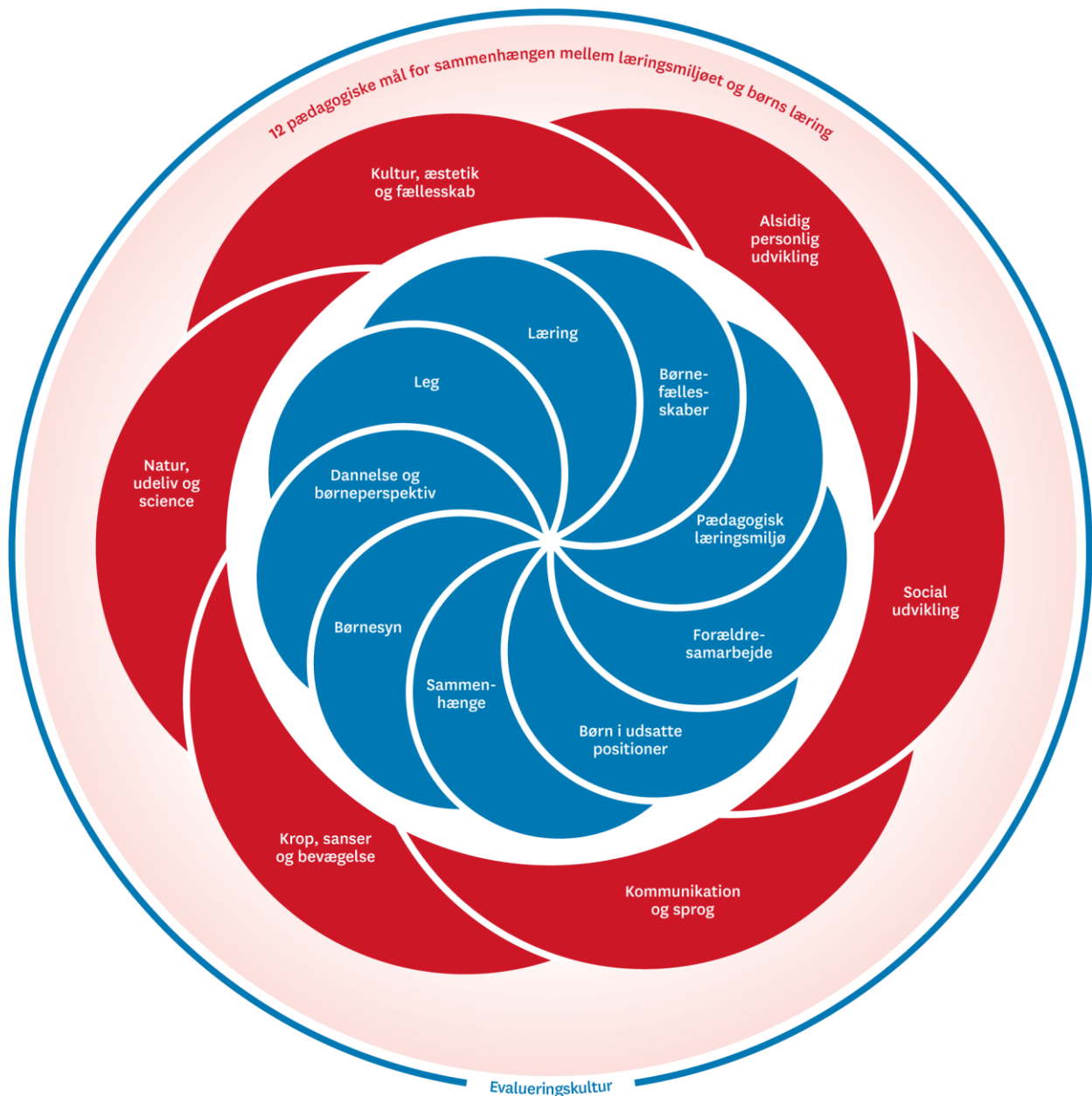
Vestrup

9600 Aars

9966 8910

Mail kernehuset@vesthimmerland.dk

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Vi er en landsbyordning tilknyttet Vestrup Skole. Vi hører til midt i et stærkt lokalsamfund som støtter og bakker op om institutionen.

En landsbyordning er en SFO på dispensation fra folkeskoleloven til at modtage børn fra 0-10 år. Det betyder, at vi er underlagt folkeskoleloven, men Vesthimmerlands Kommune har besluttet, at vi skal efterleve dagtilbudslovens paragrafer i lighed med dagtilbuddene i Vesthimmerland.

Vi har tilknyttet vuggestue, børnehave og SFO. Børnehave og Vuggestue hører til i en selvstændige bygning og SFO har lokaler på skolen, men både børnehavebørn og vuggestuebørn benytter ofte ledige lokaler på skolen, hvilket betyder at vores børn har stort kendskab til skolen, og de ansatte der.

Vi har adgang til at anvende "minihal Vestrup", alle vores børn er mindst 1 gang ugentlig i hallen. Desuden tager børnehaven 1 gang ugentligt i svømmehallen, med en gruppe børn. Vi tager skolebussen sammen med skolebørnene til Aars og svømmer.

Vi er fysisk opdelt i:

En vuggestuegruppe, der hedder "Mariehønen"

2 børnehavegrupper:

"Tudserne" som er for de 3-5 årige

"Bierne" som er for kommende skolebørn - de 5-6 årige

1 SFO gruppe.

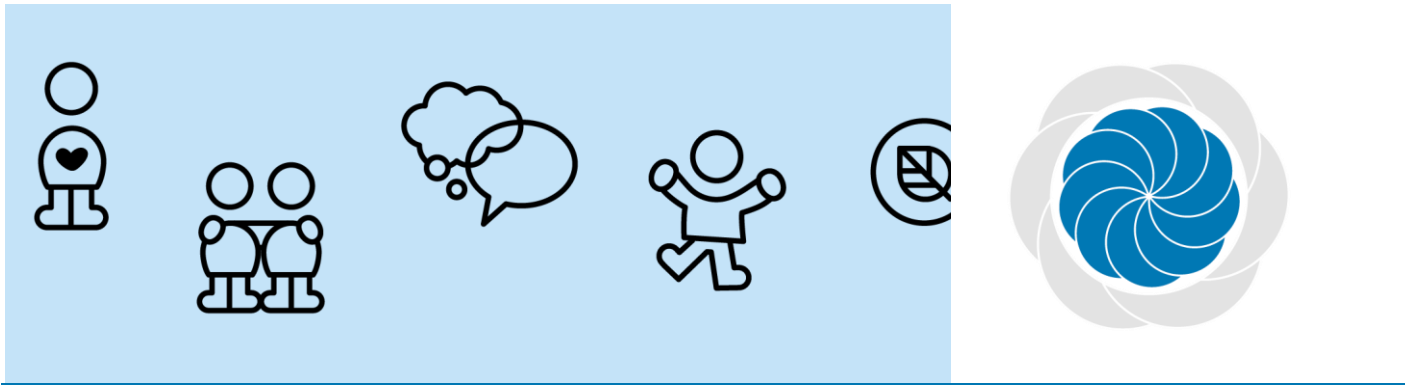
Vi er tilknyttet 12 medarbejder i skoleåret 19/20, + diverse løst ansatte og vikarer.

Vi benytter udemiljøet meget, og alle børn er ude dagligt. Vi tager ofte på cykelture eller gå tur i lokalområdet til Østrup eller Vognsild, hvor vi besøger naturrummet, søen eller legepladser.

I udformning af læreplanen skal man sondre imellem 0-2 års området og 3-5 år området. Vi sammenskriver der hvor det er muligt og understreger **vuggestuen**, så det er muligt at skille tingene ad

Vores profil er "læring i udemiljøet"

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn – Dannelse – Børneperspektiv

Tilgangen til det daglige arbejde er "den anerkendende tilgang". Det er de voksnes opgave, at skabe rammer for at børn føler sig anerkendt og værdsat. Det er altid de voksnes opgave, at skabe stærke relationer til alle børn, da positive og stærke relationer er grundlaget for at børn trives, udvikles, dannes og hermed skaber mulighed for læring.

Barndommen er særdeles værdifuld. Grundlaget for voksenlivet dannes i barndommen. Det er vigtigt "at have for øje" at man ikke altid stræber mod næste "step" i livet, men at man i nuet får mulighed for at udfolde sig på en måde, som skaber grundlaget for at dannelsen tilegnes, sådan at man bliver i stand til at begå sig i livet og træffe valg, der er skabt på baggrund af egen dømmekraft. Vi skal igennem livet i såvel **vuggestue** som børnehave forsøge at give "vores børn" så meget ballast, at de tør træffe selvstændige og egne beslutninger.

Det er de voksnes ansvar at introducere børnene til danske traditioner og værdier, som et fundament til dannelsesperspektivet. Vi arbejder med højtider og traditioner knyttet til det danske samfund. I dagligdagen arbejder vi med dannelse igennem bl.a. de daglige samlinger, hvor man skal vente på tur, man skal stille sig op og turde sige noget, man skal respektere hinanden og lytte til det sagte. I samlingen sker der en gradvis progression, af de forventninger vi har til børnene afhængig af alder, om man er i **vuggestuen** eller er yngste, mellemste eller ældste børnehave barn. Dannelse er en kompetence, som på mange måder er knyttet til dagligdagsrutiner, og i de daglige rutiner forsøger vi at skabe et læringsmiljø, som giver børnene mulighed for den læring, som former dannelsen hos børnene.

Vi forsøger i det daglige at lade børneperspektivet få plads. Det er vigtigt, at styrke og stimulere de initiativer som børnene kommer med. Det er de voksnes opgave, at lytte og forsøge at imødekomme de ønsker og behov, det enkelte barn har. I den forbindelse er det også en vigtig opgave for de voksne, at huske på at "rumme" og lytte til alle børn, det gælder de stærke, de voldsomme, de stille og de forsigtige børn. Alle børn på tværs af alder, køn og baggrund skal mødes og udfordres i respekt for udviklingsniveau og forskelligheder.

Leg – læring – børnefællesskaber

Legen er centralt i det daglige arbejde. Legen skaber mulighed for at børn på tværs af alder, køn og baggrund får værdifulde erfaring i et dannelsesperspektiv. Legen er grundlæggende for den personlig og sociale udvikling. Legen fremmer fantasi, sprog, virkelyst, selvværd, nysgerrighed og identitetsdannelse.

Vi forsøger i hverdagen at skabe små lærings/legerum, og at dele børnene op i mindre grupper, så de har mulighed for at fordybe sig i legen, og at lege uden at andre børn afbryder legen. Vi voksne beskytter legen, og vi tilføjer legen nye elementer, når vi fornemmer, at der er et behov. Vi har fokus på den voksne, som god rollemodel og som hjælper, støtter og beskytter legen for de enkelte børn. Vi veksler imellem at gå foran, gå ved siden af eller gå bagest i støtten til børns legekompetencer. Vi voksne fordeler os hvor børnene er. Det gælder både ude og inde.

Læringsbegrebet skal forstås bredt. Læring sker f.eks. igennem leg, relation, planlagte aktivitet, udforskning af natur og igennem almindelige udfordringer.

Læring er altid i centrum, da vi i gennem de aktiviteter vi starter, eller de aktiviteter og initiativer børnene selv tager, bruger vores voksenindflydelse til at fylde læring ind i aktiviteterne ude som inde.. Hos os kan de fleste børn f.eks. cykle uden støttehjul, når de starter i skole. Dette er ofte sket på baggrund af en målrettet indsats af personalet. Med vores profil "læring i uderummet" kobler vi læring på aktiviteterne, f.eks. har vi mange sommerfuglebuske på legepladsen, de buske danner ramme om en aktiv indsats for at lære forskellige typer af sommerfugle at kende, da de flyver lige "om ørerne" på os. Vi bruger bålpladsen som læringsrum. Børnene lærer om ild, om vand, de snitter i træ ofte rundt omkring bålet, og der laves mad over bål. Her er der stort læringspotentiale. I det helt taget anvender vi udemiljøet meget og anser det som et vigtigt læringsrum i dagligdagen. Det er også vigtigt at understrege, at børn lærer af børn. I det relationelle rum får børn mange forskelligartede læringsmuligheder, som lagres og anvendes i lignende situationer på andre tidspunkter i livet. Vuggestue og børnehave har fælles legeplads, hvilket vi anser som fremmende for læringsmiljøet.

Børnefællesskaber dannes spontant og mere planlagt af det pædagogiske personale. Det er vigtigt at alle børn oplever at være deltager i et børnefællesskab, og får de erfaring fællesskabet bidrager med i udviklingen. Det er en pædagogisk opgave, at alle børn oplever sig som en del af fællesskabet, og det fokus har vi alle i det daglige arbejde. Vi bruger vores "autoritet" som voksen, til at guide de børn, som har svært ved at finde ind i fællesskabet til at vise dem vejen ind i fællesskabet.,

Vi fokuserer på at skabe små enheder i den store enhed, da det er kilde til fordybelse. En voksen med en mindre gruppe børn, giver mulighed for læring, fordybelse og nærvær. Det danner baggrund for en tættere og nærer relation og igennem stærke relationer, skabes bedre muligheden for læring, udvikling, trivsel og dannelse, foruden at det styrker de små børnefællesskaber, som alle børn har brug for at være en del af.

Vuggestuens afsæt læner sig op af det ovenfor skrevet. Det er meget overordnede principper, som også gælder for de helt små børn, dog med en graduering af forventninger i forhold til alder.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Et trygt og stimulerende læringsmiljø er rammen for at arbejde med børns læring, trivsel, udvikling og dannelse. Det er det pædagogiske personales ansvar at skabe de miljøer, der tilgodeser disse behov.

Vores dagligdag er bygget op af små og udviklende læringsmiljøer. Vi starter dagen med at tilbyde morgenmad i såvel børnehave som **vuggestue**. Her har vi fokus på, børnene selv vælger, hvad de ønsker at spise, at de selv tager initiativ til at gå i gang med morgenmaden, støttet af de voksne som hjælper og opmuntre, når der er behov for det.

Når morgenmaden er afviklet i børnehaven, hjælper et par børn den voksne med oprydning og med at sætte i opvaskemaskine. Herefter går den samme voksne og de samme børn i gang med at klargøre frugtmåltidet til hele børnegruppen. Der tilbydes frugt til alle børn. I **vuggestuen** samles alle på en gang. I børnehaven kommer børnene, som de er klar til, i forhold til den aktivitet de er i gang med. Ved frugtmåltidet er fokus på dannelse og læring. Man må vælge imellem forskellige stykker frugt og brød, men kun et vist antal. Her tælles, her vælges og her er forventninger til måden vi er sammen på, på bordskik, at vente på tur, at hjælpe hinanden, o.l.

Formiddagen bruges på vokseninitierede aktiviteter, som foregår i små grupper.. Det kan være kreative aktiviteter, det kan være legegrupper styret af voksne, motorikgrupper, sproggrupper, udegrupper, svømmegrupper, sanggruppe m.m. I de små grupper er der fokus på at danne børnefællesskaber, som skaber grundlag for gode og stærke relationer og venskaber på tværs af køn og alder. Dette gælder for såvel vores børnehave som for vores **vuggestue**.

I **vuggestuen** holdes der samling efter formiddagsmaden, som har fokus på sprog, her er højtlesning, sang og bevægelseslege en del af konceptet.

Vi spiser madpakker i små enheder i begge afdelinger, dog er det os, der står for maden i vuggestuen. Vi prioriterer at børnene spiser i faste spisegrupper med en fast voksen. Inden vi spiser madpakker, samles børnene i børnehaven til samling, hvor der bl.a. må ventes på tur, sidde stille, tale en ad gangen, stille sig frem og vise noget for andre m.m.

Ved frokost bordet er der afsat tid, hvor der spises og hvor der er stille, herefter er ordet frit, og man venter på at alle har spist det meste af madpakken.

I **vuggestuen** er fokus på selve maden, og de erfaringer man gør sig ved et spisebord.

Efter frokost går nogle af børnene ud på legepladsen og andre bliver inde. På den måde, ønsker vi, at skabe rum og mulighed for at fokusere på fordybelse og nærvær i mindre grupper. De voksne sætter aktiviteter i gang såvel ude som inde f.eks. regellege, eller lege som boldspil, strukturerede slåslege, maling eller læsning. For de børn som er inden for, er der mulighed for ro og fordybelse igennem strukturerede forløb med voksne, eller til leg. Der sker en vekselvirkning af voksenstyrede aktiviteter og styret leg, selvskabte lege.

Fælles for det hele er at læring, udvikling, trivsel og dannelse er i spil.

Vuggestuebørnene sover alle over middag.

Der serveres frugt igen i løbet af eftermiddagen, her gælder samme princip som ved formiddagsfrugten.

Vi arbejder på, at fastholde børnene i de valg de træffer, støtte og vejlede dem ind i gode og stærke børnefællesskaber. Det er et fokus over hele dagen for såvel børnehave som **vuggestue**.

Der er læringsmiljøer over alt i dagligdagens rutinesituationer, i legeområderne, i garderoben m.m. Det er de voksnes ansvar at værne om læringsmiljøerne, til gavn og glæde for børnenes udvikling, læring, trivsel og dannelse både i **vuggestuen** og i børnehaven

---

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Når et barn starter i **vuggestue** eller børnehave, starter vores samarbejde med forældrene, vi inviterer familien på besøg i institutionen. Her præsenteres familien for rammer og vilkår for at gå i institutionen. Vores fokus ved opstarten er at skabe størst muligt tryghed for både forældre og barn. Grundlaget for et velfungerende samarbejde starter her.

Igennem vores daglige samarbejde med forældrene har vi fokus på børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse, det gælder for børnehave og for **vuggestue**. Vi benytter hente- bringe situationen til at udveksle små dagligdags informationer. Den daglige kontakt er en vigtig forudsætning, for at samarbejde om det enkelt barns trivsel fungerer, udveksling af små informationer imellem forældre og personale, er en forudsætning for en tryk og omsorgsfuld hverdag for barnet. Vi benytter Aula til at kommunikere virtuelt med forældrene. Ved start i institution og ved fødselsdage, sætter vi billeder op på vores stander i garderoben, for på den måde at skabe et fælleskab imellem forældre og børn.

Vi udarbejder kompetencehjul som danner baggrund for forældresamtaler i børnehaven som i **vuggestuen**. Hjulet viser, hvor der er udviklingspotentiale, og til samtalen aftales, hvad vi arbejder med her, og hvad forældrene kan arbejde med hjemme. Vi udarbejder trivselsskema 4 gange om året, i såvel vuggestue som børnehave, de præsenteres også for forældrene til forældresamtaler. Vi taler om skolestart, om det at være klar til skole på forældremøde. Vi bliver meget konkrete, i forhold til hvilke forventninger, der er til børnene ved skolestart. Vi ønsker et ligefrem og ærligt forældresamarbejde til glæde og gavn for børnene.

Forældremøderne danner rammen for samarbejdet om børnegruppernes trivsel i både børnehave og **vuggestue**. Her taler vi om, hvad vi gør, og hvad vi forventer forældrene gør for gruppens trivsel. Vi gør klar, hvilke forventninger vi har til forældrene i forhold til at gå i **vuggestue** og børnehave og hermed være

parat til at tage fra i forhold til læring, trivsel, udvikling og dannelse. Til forældresamtalerne bliver vi mere konkrete, i forhold til det enkelte barns udvikling. Hvad skal man arbejde med hjemme, og hvad gør vi.

Vi anvender tværfagligt samarbejde som et muligt tilbud ind i forældresamarbejdet, for at få flere fagligheder i spil, der hvor udfordringer er store for barnets læring, udvikling, trivsel og dannelse.

Vi ønsker et ligefrem og ærligt forældresamarbejde til glæde og gavn for børnene.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Det er vigtigt at fastholde, at alle børn igennem livet kan komme i en udsat position. En udsat position er ikke nødvendigvis en vedvarende position, den kan komme og gå fra tid til anden. Når vi erfarer, at vi har sårbare børn, udarbejdes der en handleplan for hvilken indsats, vi vil gå i gang med. Vi sætter et tidsperspektiv, og sætter en ramme for hvornår vi skal følge op på handleplanen. Vi prioriterer personaleresourcer til opgaven og følger barnet tæt. Vi er i tæt samarbejde med forældrene om opgaven. Dette gør sig gældende for såvel **vuggestue** som børnehave

I det daglige arbejde, har vi fokus på børn i udsatte positioner. Når vi eksempelvis opdeler børn i gruppe, er det altid en pædagogisk overvejelse, hvilke børn er i hvilken gruppen med hvilken voksen. På den måde skaber vi ramme for at give børn i udsatte positioner så optimale vilkår som muligt. Vi arbejder bevidst med, at skabe individuelt rum for disse børn. Eksempelvis har vi en strategi for, hvem og hvornår vi sender bestemte børn i garderoben. Vi arbejder med pauser, til de børn der har behov for dette. Vi skaber små grupper med 1 fast voksen, for på den måde at støtte op om børn i udsatte positioner.

De prioriteringer vi gør i løbet af dagen, tager altid hensyn til børn i udsatte positioner, for på den måde at støtte det enkelte barn. Vi arbejder struktureret og med planlægning, for at skabe så optimale læringsmiljøer som muligt for børnene både i **vuggestue** og børnehave

---

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi starter overgangsarbejdet det sidste år i børnehaven. Her bliver børnegruppen "Bierne" overtaget af mindst 1 fagperson, som kun arbejder med denne aldersgruppe.

Igennem det sidste år i børnehaven, arbejder gruppen med at tilegnes sig vaner og rutiner, som er lig de vaner og rutiner som findes på vores skole. De arbejder med samling på samme måde som skolen gør. De arbejder med tegn og fagter som udtryksmiddel, på samme måde som man gør i skolen.

Hen over foråret flytter gruppen på skolen om formiddagen og anvender SFO lokalerne og de øvrige lokaler på skolen. Tidspunktet afhænger af antal børn i børnehaven generelt, men senest maj. Senest i maj starter samarbejdet også ud med skolen. I det forår samarbejdes der med "rødt hold" som holdet hedder, det hold børnene starter på, når de begynder i skolen. Her har de blandt andet idræt sammen, hvor alle efter endt idræt går i bad, for at prøve disse rutiner af. Der arbejdes med "Hop om bord" som er forløber for et tilsvarende koncept, der skal arbejdes med, når børnene kommer i skole. Der arbejdes i grupper på tværs af "rødt hold" og "Bierne", og der "byttes" grupper, så Bi gruppen prøver at komme i skole hos "rødt holds" lærere inde, de starter skoleåret, hvilket er med til at styrke relationerne imellem børn og voksne.

Samarbejdet tilrettelægges af det pædagogiske personale i førskolegruppen sammen med indskolingslærere. Der afholdes et forældremøde i maj/juni, hvor der er deltagelse af SFO personalet, som her redegør for overgangen fra børnehave til skole og SFO i forhold rutiner og muligheder i de nye "omgivelser". Til forældresamtaler i "bi-gruppe" hvor der tales skoleparathed, deltager der altid en lærer fra "rødt hold". På den måde kender hun forældrene, inden de kommer i skole, og hører om de enkelte børns kompetencer og udfordringer.

Vi prioriterer altid, at en af de voksne som har arbejdet med førskolegruppen går med børnene i skole mindst den første uge. Dette overlap drøftes og vurderes ud fra børnegruppens sammensætning, men en uge er altid minimum af overlap.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi har en tæt tilknytning til vores lokalsamfund. Vi har samarbejde med kirken omkring høst og i forbindelse med jul. Vi bruger naturrummet i Østrup i sansehaven og på legepladsen ved boldbanerne. I Vognsild benytter vi muligheden for at tage til søen. Vi har tæt samarbejde med spejderne og med gymnastikforeningen. Vi har fælles børn og hjælper hinanden med at få børn frem og tilbage imellem tilbuddene. Mange af vores børn går til gymnastik i børnehavetiden. Vi følger dem, og tager dem med tilbage i børnehaven.

Lokalområdet har en selvejende "minihal" som vi anvender i vores daglige arbejde, vi har altid en gruppe børn i hallen, når den er fri hertil, og det er den ofte.

Vi har 2 årlige arrangementer som afvikles på skolen som hedder "åbent lokalsamfund", her er fællespisning og aktiviteter som er tilpasset børn og voksne i lokalområdet. Arrangementerne tilrettelægges af skole, institution og lokalsamfund i fælleskab.

Vi trækker på lokalsamfundet, når vi har praktiske gøremål i institutionen, vi oplever stor støtte og opbakning fra lokalsamfundet.

Vi har buskort, som gør det muligt at færdes i lokalsamfundet og nærmiljøet. Vi tager bl.a. til Aars, Farsø og Ålestrup på besøg på museum, i bio eller i anlæggene, på legepladser o.l.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Læringsmiljøet i såvel **vuggestue** som børnehaven skal der værnes om. Vi arbejder bevidst med at børnene altid er opdelt i mindre grupper. Det er vigtigt for os, at garderoben er et læringsmiljø hvor der er ro og mulighed for at få råd, vejledning, hjælp og guidning, af voksne som har tid til disse funktioner. Derfor har vi faste rutiner, om hvilke voksne og hvilke børn der går på legepladsen først, og om hvornår og hvordan vi bytter m.m. Vi værner om et læringsmiljø, hvor der er mulighed for ro og fordybelse til aktiviteterne.

I børnehaven har vi opdelt rum, så der er områder hvor man kan lege ugeneret, og der er et område hvor de lidt mere fysiske aktiviteter udfolder sig, bliver de for fysiske, er der stort set altid mulighed for at komme på legepladsen eller boldbanen for at bruge sig selv.

I **vuggestuen** deler vi børnene op i mindre grupper afhængig af antal indskrevne børn. Her er fokus også på at give børnene mulighed for at udfolde sig i mindre grupper med 1 voksen.

I det daglige arbejder vi med, at de ting børnene fremstiller i et vist omfang hænges op eller udstilles, så børnene oplever at deres arbejde værdsættes. Det er ofte en vekselvirkning imellem, at voksne styrer og bestemmer om de klippede, malede, modelere ting skal blive i institutionen, til at børnene selv hænger ting op og sætter ting til udstilling.

Børnene er medbestemmende om, hvordan tingene skal præsenteres. Vi har et forundringsskab, hvor der kan udstilles ting, vi finder i naturen, eller udstoppede dyr/fugle, som vi henter på skolen. Børnene har mulighed for at betragte det, og undres over det. Vi har rammer på væggen som rummer plakater med fugle, biller, flag o.l., ting som vi oplever, giver anledning til refleksioner hos børnene og en mulighed for at skabe læring på en naturlig måde.

Vi har opsat plancher på legepladsen med bl.a. larver, sommerfugle og udematematik som børnene kan betragte og anvende til forundring, refleksion og danne baggrund for læring og udvikling.

Vores pædagogiske arbejde tager afsæt i:

- Barnets nærmeste udviklingszone – barnet møder udfordringer og opgaver med afsæt i det udviklingstrin barnet står på.
- Engagement og involvering – barnet engageres i aktiviteten. Vi understøtter det enkelte barns interesse, nysgerrighed og lyst til eksperimenterne ved at stille opklarende og undersøgende spørgsmål til barnet
- Følge barnets spor – Vi følger barnets interesse og tilpasser aktiviteten til barnets ønsker og formåen. Vi justerer så barnet balancerer imellem at gå foran og blive understøttet af en voksen for at skabe optimale vilkår for udvikling og læring
- Relationer – vi vil skabe nære og varme relationer som bygger på tydelighed og anerkendelse i kommunikation og respons over for barnet.
- Følelsesmæssigt tilgængelighed – Den voksne viser tydeligt sine følelse, den tydelighed giver tryghed for barnet, som spejler sig i den voksne som rollemodel, og bliver på den måde styrket i sit selvværd da kropssprog og verbale sprog hænger sammen.
- Rollemodel – den voksne er bevidst om sig selv som rollemodel, og skal benytte sig af sin "autoritet" ind i det pædagogiske læringsmiljø, ved at veksle imellem at "gå foran", "gå ved siden af" og "gå bagved"
- Lege som omdrejningspunkt – Legen er centralt, igennem legen tilegner barnet sig verden, det er det pædagogiske personales opgave at skabe et læringsmiljø, hvor legen får gunstige vilkår, det gælder den frie leg den vokseninitierede leg

---

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

I dette tema er engagement, livsduelighed, gåpåmod og deltagelseskompetencer i centrum. Det betyder at barnet skal have mulighed for at udvide sin erfaringsverden og deltagelsesmuligheder i fællesskabet.

Hos os vil arbejdet for at fremme disse kompetencer, tage afsæt i det relationelle. Igennem gode relationer fremmes muligheden for at skabe udvikling, trivsel, læring og dannelse. Det enkelte barns alsidige personlige udvikling støttes med afsæt i barnets nærmeste udviklingszone.

I børnehave og **vuggestue** betyder det, at vi voksne må skabe et læringsmiljø, hvor disse kompetencer har gunstige vilkår.

Kompetencerne udvikles i samspil imellem børn og voksne. Samværet mellem børn og voksne hviler på respekt og anerkendelse af hinanden og hinandens forskelligheder. Børnene skal opleve, at de tages alvorligt, at de har indflydelse, er værdsat og får en forståelse af demokratiske spilleregler, det gælder for både børnehaven og **vuggestue**,

dog med en graduering, af den alder børnene har. Det er vigtigt at læringsmiljøet afspejler muligheden for at fremme disse kompetencer.

I det daglige arbejde er det værdifuldt, at fremme børns selvværd, selvtillid og selvrespekt, igennem et stærkt relationelt og anerkendende læringsmiljø. I måden vi organiserer os på i dagligdagen, med små grupper og faste voksne tilknyttet, ønsker vi at skabe gunstige vilkår for den udvikling.

Det børnesyn, børneperspektiv og dannelsesperspektiv(beskrivet tidligere) vi ønsker at fremme i det daglige arbejde, er fundamentet for at fremme en alsidig personlig udvikling hos det enkelte barn.

Legen er et centralt element til at fremme denne udvikling, igennem legen kan børnene opleve at mestre verden, at få indflydelse, at positionere sig på forskellig vis, at forhandle om indflydelse og på den måde få erfaringer med demokratiets spilleregler. Det lagrer sig i "rygsækken" til anvendelse i andre sammenhænge i livet. Det er vigtigt for det pædagogiske personale, at støtte og hjælpe "børn i udsatte positioner ind i sådanne fællesskaber, for at fremme deres muligheder for at få succes.

De voksne har ansvaret for, at skabe en hverdag der veksler imellem voksen initierede aktiviteter og aktiviteter som børnene selv sætter i gang. Denne vekselvirkning er med til at fremme de demokratiske processer, og oplevelsen af at have indflydelse på eget liv, samtidig med at man tager hensyn til andre.

Børnene skal lære at håndtere konflikter. Konflikter er udviklingsfremmende, hvis man formår at få dem løst på en hensigtsmæssig måde. Konflikter kan fremme evnen til at håndtere egne følelser, og opnår barnet succes med konflikthåndtering fremmer det gåpåmodet og livsdueligheden. Den voksne skal støtte og vejlede i konflikthåndteringen, sådan at der ikke bliver "vindere og tabere" men at alle vinder.

De voksne skal skabe rammer og muligheder for at børnene udforsker og udfordrer sig selv. I den kontekst er det vigtigt at give børnene mulighed for at være både iagttagende og/eller initiativtagende, for på den måde at øve sig i at overskride grænser og afprøve sig selv, men også at fatte mod til at turde.

Læringsmiljøet i institutionen skal understøtte muligheden for at børn kan eksperimentere, udforske og erfare for at understøtte deres udvikling, trivsel, læring og dannelse.

Læringsmålene for temaet alsidig personlig udvikling er:

Engagement:

Læringsmål for 0-2 årige:

- Barnet kan fastholde og fokusere sin opmærksomhed i kortere tid ad gangen
- Barnet er opsøgende overfor andre
- Barnet kan engagere sig i leg og aktiviteter sammen med andre

Læringsmål for de 3-5 årige:

- Barnet kan fokusere og fastholde sin opmærksomhed i længere tid ad gangen
- Barnet viser engagement og optagethed i samspillet med andre
- Barnet kan være optaget og engageret af leg og aktiviteter over længere tid

Selvværd:

Læringsmål 0-2 årige

- Barnet undersøger ting i sine nære omgivelser og går/kravler på opdagelse
- Barnet foretrækker kendte mennesker, men kan håndtere at der kommer fremmede
- Barnet giver udtryk verbalt eller nonverbalt, hvad det har brug for eller lyst til at lave

Læringsmål 3-5 årige:

- Barnet er åbent og vedholdende overfor udfordringer
- Barnet udtrykker med ord, hvad det har brug for, og hvad det har lyst til at lave.
- Barnet tager initiativ
- Barnet har mod på at møde nyt og det ikke kendte.

Kendskab til sig selv:

Læringsmål 0-2 årige

- Barnet viser at det kender enkelte følelser så som ked af det, glad, vred o.l.
- Barnet giver tydelig udtryk for eget behov
- Barnet indgår i samspil med andre og genkender egne følelse og handlinger

Læringsmål 3 – 5 årig

- Barnet begynder at afstemme sine følelser i forhold til det mulige i situationen
- Barnet forstår egne følelser og kan nævne dem med ord
- Barnet indgår i samspil med andre med tydelig genkendelse af egne følelse og handlinger

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Social udvikling er udvikling af handlemuligheder og deltagelsesformer i fællesskaber, hvor børnene gør sig erfaringer med at øve indflydelse og respektere hinandens forskelligheder. Denne udvikling fremmes igennem relationer imellem såvel børn som voksne, og på den måde at gøre sig erfaringer, med de sociale spilleregler som er gældende for at deltage i fællesskabet.

I **vuggestue** som børnehave er det de voksnes ansvar at skabe en hverdag, hvor alle børn trives. Vi skal i det daglige arbejde skabe rammer og initiativer til, at alle børn er en del af et fælleskab. Vi må bruge os selv som redskaber i denne proces, for at "guide" børnene ind i et fælleskab, som giver dem erfaringer, til at udbygge den personlige udvikling. Den sociale udvikling har afsæt i den personlige udvikling, den personlige udvikling er fundamentet for at skabe stærke sociale kompetencer. Social læring og udvikling af sociale færdigheder er byggestenen til at etablere venskaber og skabe stærkt og nære relationer.

I relationsarbejde er empati et nøgleord. Det er en vigtig forudsætning i vores samfund, at kunne vise empati for andre mennesker. Denne kompetence er vigtigt for børnene at mestre, da den danner fundamentet for at kunne forstå og sætte sig ind i andre menneskers perspektiv. Konfliktløsning er en øvebane for børnene, her må man besidde empati, for at evne at sætte sig i et andet menneskes sted, og se tingene fra andres perspektiv. De voksne har ansvar for at skabe en hverdag i **vuggestue** og børnehave, hvor vi igennem positive forventninger til alle børn, fremmer det relationelle arbejde imellem børn/børn og børn/voksne.

Legen er centralt i den sociale udvikling, såvel som den er i udviklingen af personlige kompetencer. Det er igennem legen, at børnene skaber sig erfaringer med at tilegne sig den "voksnes verden" Igennem legen afprøver man forskellige roller, man kan bruge fantasien til at komme vidt omkring, ting som ikke er mulige kan blive mulige i legen. Børnene "asfaltere imens de kører" – legen er ikke defineret på forhånd, der skal

forhandles vilkår, der skal forhandles rammer, der skal indgås kompromisser, der skal løses konflikter, man må hele tiden afstemme sig til hinanden, det er legens vilkår, men også det fundament de demokratiske processer hviler på. Det er de voksens ansvar at skabe et læringsmiljø, hvor legen får gunstige vilkår både i forhold til tid, til at skærme, til at "fodre", til at respektere legens store betydning for børnenes mulighed for at gøre sig erfaringer på tværs af alder og køn for at fremme den sociale udvikling.

Læringsmål for social udvikling:

Sociale færdigheder

Læringsmål 0-2 årige

- Barnet øver sig i at indgå i social fælleskaber
- Barnet øver sig i at samarbejde om leg og læringsaktiviteter
- Barnet øver sig i dialog, konflikthåndtering og problemløsning med andre

Læringsmål for 3-5 årige

- Barnet indgår i social fælleskab og samarbejder om leg og læringsaktiviteter
- Barnet har kommunikative færdigheder til at indgå i dialog og konflikthåndtering
- Barnet kan tage medansvar og har respekt og accept af forskelligheder

Empati

Læringsmål for 0-2 årige

- Barnet udvikler forståelse for egne og andres behov
- Barnet udvikler forståelse af egne og andres grænse
- Barnet udtrykker egne følelser sprogligt og/eller kropsligt

Læringsmål for 3-5 årige

- Barnet forstår sig selv og andres behov og kan sætte sig i andres sted
- Barnet kan sætte grænser for sig selv og andre, og kan forstå egne og andres grænser
- Barnet forstår, udtrykker og kan sætte ord på egne følelser og på andres følelser

Tilknytning

Læringsmål for 0-2 årige

- Barnet udvikler og viser tryghed og tillid til børn og voksne i institutionen
- Barnet øver sig i at inddrage og favne andre børn
- Barnet øver sig i at indgå i tætte relationer med børn og voksne i vuggestue

Læringsmål 3-5 årige

- Barnet viser tillid og tryghed til børn og voksne i institutionen
- Barnet inddrager og favner andre børn

Barnet indgår, vedligeholder og skaber tætte relationer til børn og voksne i institutionen

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Sproget er fundamentet for at kommunikere med andre, det gælder både det verbale sprog og det nonverbale sprog. Derfor er sprogtilegnelse en vigtig forudsætning for barnet i forhold til at indgå i relationer og fællesskaber med andre.

Sprogtilegnelsen starter tidligt i et barns liv. Det starter allerede i fosterstadiet. Det er de nære relationer, der har størst indflydelse på sprogudviklingen. Hjemme er helt centralt i denne proces. I **vuggestue** og børnehave skal vi følge op på den sprogstimulering, der foregår i hjemmet. Sprog tilegnes i relationer, og derfor er relationsarbejdet centralt.

Børn lærer sprog af voksne, og læringsmiljøet har stor indflydelse på sprogtilegnelsen. For at stimulere et godt sprogmiljø, må det pædagogiske personale skabe rum til ro og fordybelse.

Læringsmiljøet skal tydelig signalere overfor børnene, om det er her man er vild, eller det er her, der er ro. Det pædagogiske personale skal fungere som gode rollemodeller, vi skal være dygtige til at sætte ord på alt det, vi gør, og alt det vi ser. Vi skal anvende de strategier, vi ved virker, f.eks. turtagning og åbne spørgsmål, vi ved der skal 4 turtagninger til, for at det virker i en sproglig udvikling. Vi har sproggrupper i institutionen, her gøres der et særligt arbejde for de børn, der har behov for sprogstimulering. Det lille barn i **vuggestuen** skal "fodres" med mange ord og begreber. Det gælder i puslesituationen, ved spisning og i legemiljøet ude som inde, der skal altid knyttes ord på handlinger. Det kræver øjenkontakt og nærvær for at være en opmærksom voksent. Vi skal vise interesse for barnets perspektiv, for på den måde at få et fælles tredje at kommunikere om.

Legen er en central "øve bane" for kommunikation, her bliver det verbale som det nonverbale sprog afprøvet, det er derfor vigtigt, at det pædagogiske personale understøtter og bakker op om legen, så den får gunstige vilkår for sprogtilegnelsen.

Det er vigtigt for såvel **vuggestuebørn** som børnehavebørn, at tilbyde en mangfoldig liste af læringsmuligheder og aktiviteter som understøtter sprogudviklingen.

Læsning har en helt central rolle i sprogtilegnelsen, derfor skal vi dagligt arbejde med højtlesning, dialogisk læsning, og børnenes adgang til bøger.

Tematisk sprogarbejde er en del af det pædagogiske arbejde, som vi tilbyder børnene. Det arbejde går fint hånd i hånd med de øvrige læreplanstemaer.

Læringsmål for kommunikation og sprog

Kommunikation, ordforråd og samtale

Læringsmål for 0- 2 årige:

Barnet udforsker dagligdagsbegreber og ord for genstande og nære personer

Barnet forstår ord og sætninger og eksperimenterer med selv at anvende ord til at danne sætninger

Barnet begynder at kunne tage ture i samtalen

Læringsmål for 3-5 årig

Barnet begynder at forstå mere abstrakte ord om tid, følelse, rum f.eks. foran, indeni og er i stand til at forestille sig noget, hvor fantasien skal i brug

Barnet begynder at forstå mere komplekse sætninger f.eks. bøjning i tid

Barnet begynder at kunne indgå i længere samtale om et emne

Lydig opmærksomhed

Læringsmål for 0-2 årig

Barnet kan forbinde bestemte lyde med bestemte ting

Barnet begynder at kunne genkende korrekt udtale af velkendte ord

Barnet begynder at kunne høre at ord begynder med forskellige lyde

Læringsmål for 3-5 årig

Barnet begynder at kunne høre at ord lyder ens i slutningen dvs. ord rimer

Barnet begynder at kunne høre at 2 ord starter med samme lyd

Barnet begynder at kunne del ord op og sammensætte f.eks "spisebord" i spise og bord

Skriftsprog

Læringsmål for 0-2 årig

Barnet begynder at kende forskel på ord og billeder

Barnet begynder at kunne orientere sig i bøger og kender ord som bog, side, forside og bagside

Barnet begynder at genkende skrevne ord og logo som f. eks. Lego

Læringsmål for 3-5 årige

Barnet har begyndende viden om skriftsprog og læseretning

Barnet begynder at genkende, benævne og skrive bogstaver og enkelte ord

Barnet begynder at forstå at lyde og bogstaver hænger sammen og får alfabetisk kendskab.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Kroppen er et sammensat sansesystem som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer

Læringsmiljøet i institutionen skal understøtte, at børnene har mulighed for at gøre sig kropslig erfaring både, hvad angår en krop i ro og en krop i bevægelse.

Det er det pædagogiske personales opgave at motivere børnene til at finde glæde og lyst til kropslig udfoldelse. Vi skal invitere børnene ind i forskellige fælleskaber, hvor man på forskelligvis kan bruge sig selv og sin krop.

Hos os er der mulighed for svømning, haltid, og boldspil, regellege med kropsudfoldelse, cykling, rulleskøjter, struktureret slås lege, gå ture, træklating og meget mere. Vi er stærkt optaget af at alle børn får rig mulighed for at bruge sig selv og sin krop, i en tid hvor børn befinder sig meget i en virtuel verden. Vi ønsker at præsentere en mangfoldighed af bevægelsesoplevelser.

Vi er en DGI certificeret institution, og har herigennem fået inspiration til lege og bevægelser, der udfordrer kroppen, men som også har fokus på den sociale del af barnets udvikling. Fysisk udfoldelse støtter i høj grad den sociale udvikling, børnene er en del af et fælleskab, igennem de lege der igangsættes.

Børnene skal have mulighed for at eksperimentere med kroppen, ved at erfare og se andre udfolde sig. Ved at opfatte at der er forskel på kroppe, på drenge og piger. Kroppen har tæt sammenhæng med psykisk helbred og fysisk helbred.

Læringsmiljøet skal give børnene erfaring og kendskab til egen krops mulighed og begrænsninger, vi skal stimulere og opmuntre til at udforske og afprøve kroppens formåen og give børnene mulighed for at få en kropsforståelse, og hermed bliver klogere på sig selv.

Hele sansesystemet er grundlæggende i dette tema. Det pædagogiske personale skal igennem læringsmiljøet understøtte den taktile -, den vestibule - og muskel/ led sansen. Det gør vi bl.a. ved at gynge, og ved at trille, rulle, hoppe, danse, løbe m.m.

Det er en forudsætning, at det pædagogiske personale giver mulighed for at børnene kan udfolde sig på alle måder i institutionen, det er en vigtig forudsætning, at der skabes plads til såvel fysisk udfoldelse som ro og fordybelse

Læringsmål for krop, sanser og bevægelse

Motorik og sanser:

- Læringsmål for de 0- 2 årige – samme læringsmål for de 3-5 årige (graduering i forhold til nærmeste udviklingszone)
- Barnet støttes i at udvikle sanser og motorik
- Barnet støttes i at blive fortrolig med kroppens udfoldelsesmuligheder

Fysisk udholdenhed, styrke og kropslig mestring:

Læringsmål for 0-2 årige og for 3-5 årige

- Barnet udfordres til at blive mere udholdende
- Barnet får en forståelse af kroppens forskellige dele og dets funktioner
- Barnet støttes i at lave tilsigtede bevægelser (f.eks. at hoppe over noget, kaste en bold m.m.)

Kropsforståelse

Læringsmål 0-2 årige og 3-5 årige

- Barnet får erfaring med kroppens muligheder og begrænsninger
- Barnet får kendskab til egne grænser for kropslig nærhed og her igennem at fornemme og respektere andres grænser

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Børn skal have mulighed for at gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tanke- og analyse-måder i naturen. Erfaring i naturen har indflydelse på den følelsesmæssige, den kropslige, den sociale og den kognitive dimension. Det er også igennem aktiviteter i naturen børnene får erfaringer og oplevelser med bæredygtighed og samspil imellem mennesker og natur og de ressourcer, der er til rådighed for os alle, og som vi alle har en forpligtigelse til at passe på.

Igennem dette tema skal børnene opleve skov, å, strand og forskellig former for levende organismer, som lever forskellige steder og under forskellige vilkår. Temaet har også afsæt i vores årstider, vejr, fødekæder og sammenhængen imellem disse ting. Det pædagogiske personale skal lytte til børns undren, deres hypotesedannelse og kategorisering af tingene og støtte og vejlede efter bedste evne.

Det pædagogiske personale skal give børnene legemuligheder i naturen og naturrummet. Vi skal præsentere dem for de muligheder naturen giver for leg, udvikling, trivsel og dannelse. Der er på mange måder "højt til loftet" og læringsmiljøet ude, giver helt andre forudsætninger for kropslig udfoldelse, og på den måde kan man nå mange børn og få dem guidet ind i et fælleskab.

Vi skal vægte en undersøgende tilgang fra børnene til at eksperimentere med naturen og dens ressourcer, men vi skal også være bevidste om at skærpe børnenes opmærksomhed på ikke at ødelægge naturen. Vi skal stimulere og vise børnene hvor og hvordan, vi kan søge viden om naturen og den sammenhæng f.eks via apps, internettet og iPads.

Science begrebet skal inddrages i det daglige arbejde. Vi skal vægte en undersøgende tilgang, stimulere

børnenes naturlige interesse for matematisk opmærksomhed og støtte dem i at få erfaringer med relationspar som stor/lille, tung/let, mange/få, over/under m.m.

Vi skal i videst mulige omfang anvende fagbegreber om natur, matematik og fysik i det omfang vi selv kender dem.

Læringsmål for natur udeliv og science

Naturerfaring og science

Læringsmål for 0-2 årige og for 3-5 årige (gradueres efter alderen)

- Barnet møder mange forskellige natur og naturomgivelser og bliver tryk i disse
- Barnet får både fysiske og sanselige oplevelser i naturen
- Barnet udtrykker selv ønske om at være i naturen
- Barnet inddrages i praktiske opgaver i naturen

Naturforståelse og science

- Barnet udtrykker kendskab til årstidernes skifte og vejrtyper
- Barnet får kendskab til bæredygtighed
- Barnet udforsker naturen og får forståelse for levevis for dyr og planter
- Barnet anvender relationspar

Natur etik

- Barnet viser ansvarlighed for naturen
- Barnet håndterer dyr på en ansvarlig måde
- Barnet udvikler etisk kendskab til naturen – f.eks. ikke at smide affald

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Kultur er en kunstnerisk selvskabende kraft, der aktiverer børnenes sanser og følelse. Børnene tilegner sig bl.a. kulturelle værdier igennem det daglige arbejde i institutionen. Læringsmiljøet skal understøtte børnenes muligheder for at gøre sig erfaringer med kultur, på mange forskellige måder igennem eksempelvis at tegne, male, modellere, synge, danse og arbejde med drama og på den måde opdage andre sider af sig selv og turde at udfordre sig selv i forhold til egne kompetence.

Det pædagogiske personale skal formidle kultur på mange måde indenfor som udenfor huset, sådan at børn i alle positioner får et kendskab og et forhold til kultur og kulturelle udtryksforme. Børnene skal have mulighed for at få kultur via indtryk igennem oplevelser i bl.a. teater, bio, museum, gallerier, men det er også vigtig, at de igennem læringsmiljøet får mulighed for selv at være aktivt skabende i forhold til at udtrykke sig kulturelt.

I den skabende proces kan vi styrke børnefællesskaber, støtte børneperspektivet i respekt for det enkelte barns mulighed for at yde medbestemmelse.

Igennem dette tema må vi have fokus og inddrage børnene i f.eks. forskellig levevis, religiøse overbevisninger, værdier, kulturelle baggrunde og normer og på den måde fremme en forståelse af de forskelligheder samfundet repræsenterer.

Læringsmiljøet skal understøtte at børnene kan eksperimentere og udforske ved f.eks. at anvende ting på en anden måde og "tænke ud af boksen"

Børn skal opleve glæde og have det sjovt med kulturelle oplevelser og eksperimenter.

Læringsmål for kultur, æstetik og fælleskaber

Æstetisk oplevelse

Læringsmål for 0-2 årige og for 3-5 årige (afstem efter alder)

- Barnet skal have kulturelle erfaringer
- Barnet skal have kendskab til kulturelle udtryksform

Skabende praksis

Læringsmål for 0-2 årige og for 3-5 årige

- Barnet er tryk ved at prøve skabende praksis i forskellige former
- Barnet oplever at skabende praksis opleves med en legende tilgang

Traditioner og værdier

Læringsmål for 0- 2 årige og for 3-5 årige

- Barnet får en begyndende forståelse for kulturelle værdisæt
- Barnet får kendskab og viden til at begå sig imellem kulturelle værdier og traditioner
- Barnet deltager aktivt i fælleskabet omkring traditioner og værdier

---

Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Vi vil arbejde med en systematisk evaluering og refleksion over vores 4 overordnede temaer over året. Vi anvender et fælles skema til at fastholde refleksionen og de didaktiske overvejelser over den samlede børnegrupperes udbytte af aktiviteterne. Evalueringen skal fastholde personalet selvkritiske og reflekterende overvejelse over egen praksis. Vi vil på personalemøde arbejde med det pædagogiske grundlag, for på den måde at reflektere over hvordan vi skaber et læringsmiljø som tilgodeser alle børns udvikling, trivsel, læring og dannelse.

Vi vil forsøge at oparbejde en feedback kultur, som en vigtig del af at levere et kvalificeret stykke pædagogisk arbejde. Vi er ICDP institution og har igennem den uddannelse fået værktøjer til at reflektere over egen praksis, og hvordan den påvirker vores børnegruppe. Her vil videooptagelse være et muligt redskab til at fastholde praksis og evaluere på den sammen, for at skabe et mere kvalitativt pædagogisk arbejde.

Vi udarbejder 4 gange årligt trivselsskema på alle børn. Vi udarbejder kompetencehjul på alle børn 2 gang årligt, for på den måde at dokumenter det enkelte barns udvikling.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Evalueringen skal tage sit afsæt i, hvordan vi arbejder med børnenes udvikling, trivsel, læring og dannelse.

De trivselsskemaer vi udarbejder 4 x årligt, vil efter udarbejdelsen have været drøftet i stuemødegrupperne og her er der uddraget konklusioner, for hvilke børn vi skal have et særligt "øjeblik" på og iværksætte handlingsplan for. Det er gruppens opgave at udarbejde handlingsplanen, og det er deres opgave, at fremlægge den for hele personalegruppen på et personalemøde.

Kompetencehjulet danner afsæt for at dokumentere udvikling og læring hos det enkelte barn og på en børnegruppe. Det gøres 2 gange årligt, og resultatet drøftes i stuemødegrupperne og som ovenfor uddrages konklusioner til fremlæggelse for den samlede personalegruppe. Her udarbejdes der også handleplaner for de børn, der ikke følger deres biologiske alder. Handleplanen fremlægges for alle, så alle kan støtte op og hjælpe barnet på vej.

Dannelse er et overordnet emne som vi vil sætte på dagsordenen til personalemøder. Vi vil løbende evaluere på det pædagogiske grundlag, da det er fundamentet for det daglige pædagogiske arbejde.